

Üleliiduline

POLIITILISTE JA TEADUSALASTE TEADMISTE LEVITAMISE ÜHING

A-17346

20

O. KUUSINEN

**KAASAEGSED
PAREMPOOLSED
SOTSIAALDEMOKRAADID**

EESTI NSV

POLIITILISTE JA TEADUSALASTE TEADMISTE LEVITAMISE ÜHINGU

VXLJAANNE

RK „POLIITILINE KIRJANDUS“ • TALLINN 1948

A-17346
20

ÜLELIIDULINE
POLIITILISTE JA TEADUSALASTE TEADMISTE LEVITAMISE ÜHING

O. KUUSINEN

KAASAEGSED PAREMPOOLSED
SOTSIAALDEMOKRAADID

EESTI NSV
POLIITILISTE JA TEADUSALASTE TEADMISTE LEVITAMISE ÜHINGU
VÄLJAANNE

RK „POLIITILINE KIRJANDUS“ TALLINN 1948

Ühingu Kesklektooriumis Moskvas
19. detsembril 1947 peetud avaliku
loengu stenogramm

14306

A-17346

Parempoolsete sotsiaaldemokraatide põhifunktsioon

Kaasaegsete parempoolsete sotsiaaldemokraatide poliitiline põhifunktsioon ei erine põhimõtteliselt nende sotsiaaldemokraatlike reformistide tegevusest, keda omal ajal nii põhjalikult kritiseeris ja paljastas meie geniaalne õpetaja Vladimir Iljitš Lenin. Kuidas iseloomustas Lenin nende põhilist poliitilist funktsiooni kodanlikus ühiskonnas? Näiteks 1919. aastal kirjutas Lenin artiklis, mis paljastas nimelt just Inglise tööerakonna liidri Ramsay Macdonaldi reetlikku positsiooni:

„Kodanlusele on tarvilikud sellised lõmitajad, keda osa töölisklassist usaldaks ja kes kaunistaksid ning illustreeriksid kodanlust juttudega reformistliku tee võimalusest, ajaksid nende juttudega rahvale puru silma, juhiksid rahva tähelepanu kõrvale revolutsioonist reformistliku tee võlude ja võimaluste maalimisega“.¹

See sotsiaaldemokraatlike reformistide tegevus meenutab väga nende veel varasemate „sotsialistide“ püüdlusi, keda Marx ja Engels „Komunistliku partei manifestis“ nimetasid kodanlikeks sotsialistideks.

Kodanlikud sotsialistid — kirjutasid Marx ja Engels, — „tahavad uusaegse (kodanliku, O. K.) ühiskonna elutingimusi ilma neist paratamatult tulenevate võitluste ja ohtudeta. Nad tahavad säilitada olemasolevat ühiskonda, kuid ilma seda revolutsioneerivate ja laostavate elementideta“.

Tolleaegsed kodanlikud sotsialistid püüdsid väikeste majanduslike või administratiivsete reformide abil „sisendada töölisklassile vastumeelst igasuguse revolutsioonilise liikumise vastu“, „ravida ühiskondlikud tõved selleks, et muuta kindlamaks kapitalistliku korra püsimist“. Nii kirjutasid Marx ja Engels.

Analoogilise iseloomustuse andis Lenin 1917. aasta algul selliste reformistide püüdlustele nagu Turati, Kautsky ja teised II Internatsionaali „korüfeed“. Lenin kirjutas nende kohta:

„Kodanlikud reformistid ja patsifistid on inimesed, kellele üldreeglina nii või teisiti m a k s t a k s e selle eest, et nad tugevdaksid kapitalismi

¹ V. I. Lenin, Teosed, XXIV kd., lk. 396 (v. k.).

ülevõimu tema tühise parandamisega, et nad uinutaksid rahvamasse ja juhiksid nende tähelepanu revolutsiooniliselt võitluselt kõrvale¹.

Selle analoogia puhul aga ei tohi silmast lasta küllaltki tähtsat vahet. Marxi ja Engelsi aegsed kodanlikud sotsialistid olid väljaspool töölisorganisatsioonide ridu, mis tol ajal olid üsna nõrgad ja killustatud. Pool sajandit hiljem hakkasid töölisorganisatsioonides ikka enam kodanliku korruga kohanedes tegutsema need reformistid — sotsiaaldemokraadid —, kelle vastu Lenin suunas oma kriitika teraviku. Need reformistid enamalt jaolt seisid sotsiaaldemokraatlike parteide ja ametiühingute eesotsas. Nad läksid üle kodanlikule vaateviisile, kuid ei lahkunud töölisorganisatsioonidest, vaid, jäädes oma kohale ja säilitades „sotsialisti“ nimetuse, reetsid tööliisklassi huvid. Nad hakkasid tööliisküsimist allutama kodanluse huvidele ja täitma kodanluse poolt antud ülesandeid.

Seega võib öelda, et need sotsiaaldemokraatlikud reformistid muutusid kodanliku sotsialismi uueks erivormiks, palju ohtlikumaks ja kahjulikumaks, kui seda olid kodanlikud sotsialistid XIX sajandi keskpaiku.

Nagu juba öeldud, Lenin, kõneldes imperialismi ajastu reformistidest, rõhutas, et need on inimesed, kellele kodanlus sel või teisel viisil mak-
sab nende teenuste eest. Teises artiklis Lenin selgitas, et selliseid töö-
lisjuhte ja kodanlustunud tööliste kõrgemat kihti kapitalistid ostavad
ära „tuhandel viisil, otsesel ja kaudsel, avalikul ja varjatud viisil“.
„Need on“, ütles Lenin, „tõelised kodanluse agendid tööliisküsimises“².

Seoses esimese maailmasõjaga, kui saabus kapitalismi üldise kriisi
ajastu, kui vene proletariaat Lenini-Stalini partei juhtimisel teostas
Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni ja reas teistes Euroopa maa-
des algas tormiline revolutsiooniline käärimine, kasutasid sotsiaalde-
mokraatlikud reformistid töölisorganisatsioone, mille eesotsas nad sei-
sid, tõkkevallina töörahvahulkade revolutsioonilise liikumise vastu. Ja,
nagu teada, kodanlusel õnnestus reformistide abiga tol korral päästa
kapitalistlik kord Saksamaal, Austria-Ungaris, Itaalias ja reas teistes
Euroopa maades.

Sellest ajast peale hakkasid sotsiaaldemokraatlikud parteid pidama
süsteematilist võitlust kommunistliku liikumise vastu ja arendama õelat
kampaaniat Nõukogude Liidu vastu. Nad püüdsid igati veenda kodan-
lust selles, et nad on tema innukad ja kindlad kannupoisid võitluses
Nõukogude Liidu vastu, kommunismi ja proletariaadi klassivõitluse
vastu.

Nii püüdsid saksa sotsiaaldemokraadid aastail 1923—1932 valitsuses
olles kogu oma poliitikaga finantsoligarhiale tõestada, et nemad, sotsi-

¹ V. I. Lenin, Teosed, XIX kd., lk. 384 (v. k.).

² V. I. Lenin, Valitud teosed kahes köites, I kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn 1945, lk. 623.

aaldemokraadid, väärivad tema usaldust mitte vähem kui hitlerlikud fašistid. Ometi eelistasid kiskjalikud saksa monopolistliku kapitali magnaadid 30.-te aastate algul ümber istuda fašistlikule ratsule, sest et Hitler lubas neile töölislikumise täielikku hävitamist ja ennenägematut liigkasumite voolu sõjatellimustest, ning perspektiivis — Saksamaale laialdase „eluruumi“ vallutamist.

Sellest ajast peale aetas ka rahvusvaheline reaktsioon oma lootused saksa fašismile ja, püüdes suunata tema agressiooni Nõukogude Liidu vastu, osutas Hitlerile teise maailmasõja ettevalmistamisel igasugust kaasabi. Ent Inglismaa ja Prantsusmaa müncheni-poliitikat tabas täielik krahh. Geniaalne stalinlik välispoliitika kindlustas sotsialismimaale rahu poolteiseks aastaks ja võimaluse jõudusid ette valmistada fašistlikule Saksamaale vastupanemiseks. NSVL sai demokraatlike riikide hitlerivastase koalitsiooni peajõuks.

Teise maailmasõja tulemuseks, nagu teada, ei olnud hoopiski mitte see, millest unistas rahvusvaheline reaktsioon Müncheni kokkuleppe ajal Hitleriga. Ei saanud mitte kapitalismi tugevnemine, vaid edasine nõrgenemine, mitte tema ebakindla olukorra võitmine, vaid kapitalismi üldise kriisi süvenemine. Meie Nõukogude riik purustas fašistliku Saksamaa ja tema kaasosaliste peajõud ja võidupäeval osutus kõige võimsamaks riigiks maailmas. Rahvusvahelise imperialistliku reaktsiooni ridades aga ei olnud enam selliseid tugevasti relvastatud keskusi nagu fašistlik Saksamaa, Itaalia ja Jaapan. Imperialistlikust süsteemist langesid välja uue demokraatia maad, kes vabastati saksa ikkest Nõukogude vägede poolt. Teistes Euroopa maades suurenes laiade rahvamasside rahulolematus. Kommunistlike parteide mõju kasvas tugevasti. Reas koloniaalmaades algas üldrahvalik võitlus rahvusliku vabanemise eest imperialistlikust orjusest. Kõik kapitalismi vastuolud teravnesid järsult, luues uute laostavate majanduskriiside, poliitiliste konfliktide, suurte klassidevaheliste kokkupõrgete vahetu ohu.

Sellises olukorras ei võinud Lääne-Euroopa maade kodanlus läbi saada parempoolsete sotsialistide teeneteta. Praegu on nad talle vajalikud mitte vähemal, vaid rohkemal määral kui enne Teist Maailmasõda. Kes võib veel paremini kui sotsiaaldemokraatlikud reformistid osutada suurkodanluse huvides vastumõju tööliklassi ja väikekodanluse poliitilisele aktiveerumisele? Sellises olukorras, kus masside revolutsiooniline viha ahnete röövlomade, suurte pankade, trustide ja kontsernide ninameeste vastu tugevneb, levitavad parempoolsed sotsiaaldemokraadid agaralt reformistlikke illusioone, petavad ja demoraliseerivad masse poliitiliselt. Vastukaaluks töörahva laialt levinud sümpaatiale Nõukogude Liidu vastu lasevad nad käiku salakavala laimu ja igasugu väljamõeldised meie sotsialistliku maa kohta. Vastukaaluks kommunistlike parteide mõjule peavad nad kõikjal õelat klaperjahti

kommunistidele ja kõigile kommunistidega koostöötavatele ausatele sotsialistidele.

Kapitalistid ise pole suutelised töölisi eemal hoidma võitlusest töötasu suurendamise ja töötingimuste parandamise eest: selleks on neile vajalik sotsiaaldemokraatlike agentide abi, kes asuvad ametiühingute ja teiste töölisorganisatsioonide juhtivates organites või istuvad kas või ministrikohtadel.

Sõja ajal töölisklassi suurenenud tung oma jõudude ühendamiseks kutsus reaktsioonilises kodanluses esile suurima rahutuse. Kuid Lääne-Euroopa maades on kodanlusel senini õnnestunud parempoolsete sotsialistide abiga peaaegu kõikjal takistada töölisi-sotsialiste loomast tegevusühtsust kommunistidega võitluseks reaktsiooni vastu. Inglise tööerakonna ladvik pingutas oma jõudu eriti innukalt selleks, et ka teistes maades, kus see vähegi võimalik, takistada ühtse proletaarse rinde loomist.

Tuleb märkida, et sel eesmärgil sõidab pidevalt Euroopa kontinendi maid mööda ringi töölisliikumise lõhestamise peamees, seesama tööerakondlane professor Harold Laski, kes sõja ajal üsna kõneosavalt tõendas töölisliikumise lõhenemise kahjulikkust ja sõbraliku koostöö vajadust pärast sõja lõppu. Tollal, 1943. a. jaanuaris kirjutas Laski ajalehes „Left News“:

„On võimalik, et võidu tund muutub hädaohu tunniks, kui töölised pole valmis tegutsemiseks. Praegu on nende vahel tõsiseid lahkkelisid. Ideoloogilised lahkumineked eraldavad endiselt sotsialiste ja kommuniste . . . Kui sõja lõppedes see vennataplik võitlus, mis niivõrd palju aitas kaasa töölisliikumise hävinemisele Itaalias ja Saksamaal ning tema jõu nõrgenemisele teistes maades, kestab edasi, siis vabaduse eest peetava sõja tulemuseks võib tõesti olla veelgi kibedam orjus.“

Sellest näeme, et Harold Laski, nagu teisedki tööerakondlikud liidrid, teadis hästi, mida tähendaks töölisele töölisliikumise ühtsus. Kuid just sellepärast, et tööerakonna liidrid seda nii hästi teadsid, astusid nad pärast sõja lõppemist otsustavalt välja töölisliikumise lõhe säilitamise eest — ja mitte üksnes Inglismaal, vaid ka teistes maades. Kodanluse huvid — peremehe huvid, keda nad teenivad — nõudsid töölisklassi huvide reetmist.

Inglismaa tööerakonna liidrid koos Prantsusmaa parempoolsete sotsialistidega püüavad töölisklassi lõhestatuse säilitamise ja süvendamisega Lääne- ja Kesk-Euroopa maades kindlustada sellist olukorda, kus proletariaadil oleks võimatu isegi terava revolutsioonilise situatsiooni olemasolu korral arendada ühtset ja üksmeelset tegevust, mis on ohtlik kodanlikule korrale. Samal ajal püüavad sotsiaaldemokraatlikud lõhestajad süstemaatiliselt nõrgestada töölise t a h e t lahingutegevuseks, levitades umbusku töölisklassi jõesse, hirmutades proletaarlast

jumala ja kapitali vihaga ja mürgitades neid kommunismivastase mürgiga.

Seega teenib kaasaegsete parempoolsete sotsiaaldemokraatide partei-aparaat valitsevat kodanlust nagu tööliste rahutuste eest kindlustamise kontor või nagu iselaadi büroo nende masside mässuvaimu poliitiliseks mahasurumiseks, kelleni ulatub parempoolsete sotsiaaldemokraatide mõju.

Prantsuse sotsialistliku partei liider Léon Blum, keda peetakse kaasaegsete sotsiaal-reformistide ideeliseks juhiks, õpetab neid otseselt, et, olles kapitalistliku ühiskonna valitsuses, nad peavad teenima seda ühiskonda „lojaalsete ja ustavate asjadevalitsejatena“. Isegi sel juhul, kui neil oleks absoluutne enamus parlamendis, — kõneles ta 1946. a. oma partei kongressil, — peavad nad andma kogu jõu selleks, et teenida hästi nagu ustavad „kapitalistliku ühiskonna valitsevad esindajad“. Ustavuse ja aususe pärast tööliklassi suhtes Blum ei muretse sugugi.

Teenides pidevalt kodanlust, võideldes kapitalistliku režiimi säilitamise eest, võitlevad parempoolsed sotsiaaldemokraadid seega ka oma teenistusliku seisundi säilitamise eest, oma soojade kohakeste eest (teenritetoas), oma kolmekümne hõbesekli eest. Kaasaegsete parempoolsete sotsialistide saatus on täielikult seotud kodanluse, eelkõige suurkodanluse saatusega. Tema seisundist ja tema jõust oleneb peamiselt ka nende mõju.

See paljastus kõige ilmekamalt rahvademokraatia maades — Jugoslaavias, Poolas ja teistes. Niipea kui suurkodanlus kaotas seal oma ülevõimu ja ettevõtted, mõisnikud aga oma mõisad, kaotasid parempoolsed sotsialistid otsekohe oma endise mõju massidele. Ühed neist kodanluse sabarakkudest kujutavad nüüd endast vaid elavaid laipu, teised avaldavad end veel parandamatute, kuid argade intrigantidena, mõned aga on läinud pörandaalustesse bandiidijõukudesse ja saavad oma leiva välismaiste imperialistide käest.

Mida enam ükskõik milline rahvademokraatia maadest läheneb sotsialismile, seda selgemaks saab kõigile, et viimased parempoolsed sotsiaaldemokraadid muutuvad tarbetuks rämpsuks.

Mis sotsialistid nad on?

Sotsiaaldemokraatlikud reformistid ei saaks edukalt teostada oma funktsioone kodanluse teenimisel, kui nad samaaegselt ei hoolitseks nende tööliste usalduse säilitamise eest, kes järgnevad veel neile. Selle sihiga esinevad nad sotsialismi lipu all.

Kuid nad vihkavad tõelist sotsialismi, mis on teostatud Nõukogude Liidus, kus juba ammu pole ühtki ettevõtet kapitalistide käes, kus pole ekspluateerijaid ega inimese ekspluateerimist inimese poolt. Tõelist sotsialismi teissugusel kujul ei saa muidugi kusagil teostada. Sellest

saavad aru ka parempoolsed sotsiaaldemokraadid. Kuid nad teavad samuti, et kõikjal, kus teostatakse tõeline sotsialism — sotsialism kapitalistideta ja kodanluseta, — seal jäävad kohata ka kodanlikud sotsialistid. Sellest tulenebki nende viha tõelise sotsialismi vastu, mis on niisama loomulik ja õel nagu kodanluse enese viha.

Ent sotsialistlike tööliste usalduse säilitamiseks tuleb parempoolsetel sotsiaaldemokraatidel välja astuda mingisuguse sotsialismi fiktsiooni eest, mingisuguse ersats-sotsialismi eest. Eriti on neil seda vaja läinud praegusel perioodil, sest fašistliku Saksamaa vastu peetud vabadussõja ajal kasvas Inglismaa, Prantsusmaa ja paljude teiste kodanlike maade tööliismasside hulgas tohutult sotsialistlike ideede külgetõmbejõud. Et tööliismassid olid niivõrd pahempoolsemaks läinud, hakkas alates 1943. aastast isegi Inglise tööerakonna juhtkond vehkima sotsialismi lipuga. 1945. a. valimisprogrammis lubas tööerakonna juhtkond parlamendivalimistel võidu saavutamise korral seada sisse ühiskondliku omanduse Inglise tööstuse suuremas osas, ühiskondliku järelevalve monopolide ja kartellide üle, kontrolli majanduse ja hindade üle ning palju muud. Selle programmi populariseerimiseks tööerakondlased (näiteks professor Laski suu läbi) lubasid asuda „sotsialistliku ühiskonna ehitamisele kapitalismi raames“, „alustada ettevõtet, mis tegelikult on revolutsioon kõigi nõusolekul.“

Valimistel saavutatud võidu tagajärjel sai tööerakond võimaluse teostada kogu oma valimisprogrammi, kuid tööerakondlik valitsus otsustas tarvitusele võtta ainult sellised abinõud, millele kapitalistid vastu ei vaielnud. Näiteks Inglise panga aktsiate omanikud olid meelstasti nõus loovutama oma aktsiad riigile helde kompensatsiooni eest, mis tagas neile 12-protsendilise sissetuleku aastas. Kaevanduste omanikele oli samuti söetööstuse riigistamine kasulik, kuna nad ise polnud sugugi võimelised jätkama oma tehniliselt mahajäänud kaevanduste tasuvat ekspluateerimist. Tööerakondlik valitsus kompenseeris kaevandusteomanikke tohutute summadega. Kütte- ja energeetikaminister Shinwell, teades inglise kaevandusteomanike meeolusid, iseloomustaski nende suhtumist söetööstuse natsionaliseerimise plaani järgmiselt:

„Kas nad siis ei satu sellest vaimustusse? On ju söetööstus raskelt haige, ja paljud on rõõmsad, saades lahti oma kaevandustest.“

Viidates neile aktidele kuulutab tööerakondlik propaganda kärarikalt, nagu oleks Inglismaal alustatud omamoodi sotsialismi ülesehitamist. See on muidugi tühi jutt. Paljudes teistes kodanlikes maades on raudteed ja keskpangad, mis täidavad riigipanga funktsioone, juba ammust aega riigi, mitte aga eraaktsionääride valduses. Kui nüüd ka Inglismaal toimus keskpanga riigistamine, siis selles asjaolus pole kübetki sotsialismi. Inglise panka täiustati vaid organisatsiooniliselt kui riiklik-monopolistliku kapitalismi ettevõtet.

Mis puutub sisetööstuse natsionaliseerimisse Inglismaal, siis parempoolsed sotsiaaldemokraadid püüavad tihti panna põhimõttelist võrdusmärki selle ürituse ja rahvademokraatia maades teostatud suurtööstuse natsionaliseerimise vahele. Need aga on hoopis erinevad asjad. Esimesel juhul, Inglismaal, sisetööstuses läbiviidud natsionaliseerimine on täiel määral kooskõlas kaasaegse kapitalismi arenguga. Teisel juhul, rahvademokraatia maades, tööstuse natsionaliseerimine tähendas tööpooldest üleminekut kaasaegse kapitalismi rööbastelt sotsialismi poole viivale teele.

Millest oleneb selline printsiipaalne vahe? See oleneb eelkõige natsionaliseerimist teostava riigi klassiolemusest. Kui kodanlik riik, mis eksisteerib kaasaegse monopolistliku kapitalismi alusel, ostab välja ühe või teise tööstusharu ettevõtted, on see üks asi; ja hoopis teine asi on, kui riik, kus ei valitse mitte kodanlus, vaid töörahvas, võtab oma kätte suurtööstuse kõigi harude kõik ettevõtted. Esimesel juhul ei piirata riigis valitsevat erakapitalistlike monopolide ülevõimu mitte kuidagi; vastupidi, riigi omandusse üleläänud ettevõtted, nii nagu kõik teisedki riigi majanduslikud organisatsioonid, põimuvad erakapitalistlike monopolide süsteemiga ja alluvad viimaste huvidele. Teisel juhul aga suurtööstuse natsionaliseerimine teeb lõpu kogu monopolistliku kapitalismi süsteemile.

Esimene neist suundadest on täielikult kindlustatud ka Inglismaal natsionaliseeritud sisetööstuse juhtiva organi koosseisuga. Selles annavad tooni endised kaevandusteomanikud ja söekompaniide direktorid. Peale selle Sisetööstuse Nõukogu põhimääruski, nagu väljendas ajaleht „Times“ (21. detsembril 1945) „annab vajaliku garantii selleks, et tööstusliku, administratiivse ja kaubandusliku organisatsiooni funktsioonid ei sõltu poliitilisest võimust“. Tähendab, nad sõltuvad ainult Inglismaa finantsoligarhia huvidest ja näpunäiteist. Inglise panga etteotsa jäeti pärast riigistamist tema endine juhataja lord Catto ja, nagu teatas rahandusringkondade häälekanaja „Financial Times“, panga olukord on jäänud endiseks ja „City tervitab seda fakti rahuldustundeaga“.

Tööerakonna valimisprogrammis esitatud reformide põhiline ning tähtsaim osa jäi paberile. Tööerakondlik valitsus õigustab end võltsi viitega „demokraatialle“. Traditsioonilisest inglise demokraatiast kinnipidamine ei lubavat tal „rahvast sundida“, kui rahvas mõnda asja ei taha. Kuid selgub, et reformidele ei pane vastu mitte rahvas, vaid käputäis kapitaliste. Rahvas sellevastu nõuab terasevalamistööstuse natsionaliseerimise ning kõigi teiste lubatud reformide ausat ja viivitamatut teostamist, kuid tööerakondlik valitsus keeldub reformidest, mis ei meeldi suurkapitalistidele.

Inglise valitsuse „Majanduslikus ringvaates“ seletatakse, et töös-

tuse ja majanduselu arendamise igasuguseid plaane võidakse teostada vaid sel juhul, kui „mõlemad pooled tööstuses ja rahvas jõuavad kokkuleppele eesmärgi suhtes ja töötavad siis koos selle saavutamiseks“. Kuna aga „tööstuse kapitalistlik pool“ nõustub ainult selliste reformidega, mille sihiks on kapitalismi jäädvustamine, siis tööerakondlik valitsus teostabki praktiliselt ainult selliseid.

Mõnedes sedalaadi reformides on ka mõningaid järeleandmisi tööliste. Saavad ju kapitalistid isegi aru, et sellisel maal nagu Inglismaa, kus nende poolt ekspluateeritavad töölised moodustavad elanikkonna rõhuva enamuse, on kapitalismi huvides vaja teha väikesi järeleandmisi oma orjadele, et neid klassivõitlusest võimalikult eemale juhtida. Kuid reforme, mis sisaldavad suuri eeliseid kapitalistidele ja väikesi järeleandmisi tööliste, reklameerib tööerakond „sotsialismi“ teostamise üritustena. Clement Attlee ja teised tööerakonna liidrid kutsuvad „demokraatliku sotsialismi“ lipu all töölisi üles igavesti säilitama kodanlikku parlamentarismi ja olemasolevat kodanlikku riiki, mida nad kujutavad klassidest kõrgemal seisva riigina. „Individuaalse vabaduse“ säilitamise sildi all tassivad nad tähelepanematult oma fiktiivsesse „sotsialistlikku ühiskonda“ kõik need vabadused, mida kodanlus kasutab kapitalistlikus ühiskonnas, s. o. vabaduse ekspluateerida töölisi, vabaduse liigkasu võtta, takistamatult hindu üles kruvida, börsispekulatsioonile vabaduse jne., isegi kuni täieliku vabaduseni fašistidele. Seega pole sotsialistlik ühiskond, mille loomise kallal tööerakonna liidrid töötavat, tegelikult muud midagi kui kaasaegne kodanlik ühiskond, mis on vaid kergelt võõbatud „sotsialismiga“.

Samasugune püüd jäädvustada kodanlikku ühiskonda sotsialistliku süsteemi teostamise sildi all oli iseloomulik juba XIX sajandi kodanlikule sotsialismile.

„Kutsudes proletariaati oma süsteemi teostama . . .“, kirjutasid Marx ja Engels, „nõuab kodanlik sotsialism sisuliselt ainult seda, et proletariaat jääks praegusesse ühiskonda, kuid heidaks kõrvale oma kujutlused sellest kui vihkamisväärses ühiskonnas.“

Sellest ajast aga on kodanlik ühiskond läbi teinud teatavad muundused, mis leidsid vastava kajastuse ka fiktiivse sotsialismi doktriinis. Kui XIX sajandi jaoks tüüpiline kapitalism läks üle monopolistliku kapitalismi staadiumi, hakkasid paljud reformistid väitma „nagu monopolistlik või riiklik-monopolistlik kapitalism ei olekski enam kapitalism, nagu võidaks seda juba nimetada „riiklikuks sotsialismiks“ ja muud sellesarnast“.¹ Kui aga kapitalism seoses Esimese Maaailmasõja ja Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooniga astus oma üldise kriisi ajajärku,

¹ V. I. Lenin, Valitud teosed kahes köites, II kd. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn 1946, lk. 145.

siis hakkasid kapitalismi sotsiaaldemokraatlikud kaitsjad levitama illusiooni, nagu oleksid monopolistlikud koondused võimelised looma endise anarhia asemel tugevat ja monoliitset „organiseeritud kapitalismi“. Ja nende sotsiaaldemokraatide „sotsialism“ hakkas sarnlema „organiseeritud kapitalismiga“, nagu üks kanamuna sarnleb teisega. Kuid varsti järgnenud aastate 1929—1933 maailma-majanduskriis lammutas „organiseeritud kapitalismi“ teooria kogu vundamendi.

Teine Maailmasõda tõi kaasa kapitalismi aluste edasise lagunemise. Kapitalistliku süsteemi kõigi vastuolude alanud järsul teravnemisel annab ennast ilmselt tunda kapitalistlike suurriikide finantsoligarhia suurenenud vajadus riigiaparaadi edasiseks tugevdamiseks ja selle kokkukasvamiseks kapitalistlike hiigelmonopolidega. See eeldab ka kapitalistliku riigi majanduslike funktsioonide mõningat laiendamist, kuid hoopiski mitte selleks, et luua vastukaalu erakapitalistlike monopolide kõikvõimsusele, vaid, vastupidi, selleks, et kasutada riigi kogu võimsust finantskapitali juhtivate klikkide otsese tööriistana nende võitluses oma kiskjalike eesmärkide eest nii omal maal kui ka rahvusvahelisel areenil.

Nende monopolistliku kapitalismi kaasaegsete püüdlustega on kohandunud ka sotsiaaldemokraatia. „Sotsialistliku“ poliitika sildi all püüavad tööerakondlikud ministrid Inglismaal ja sotsiaaldemokraatlikud reformistid teistes maades esmajoones rahuldada monopolistliku kapitali vajadusi, millest kodanlik ühiskond praegu on eriti huvitatud.

Niisiis sotsiaaldemokraatlike reformistide fiktiivne sotsialism on — ja on alati olnud — kodanliku ühiskonna omamoodi peegelpildiks antud arengustaadiumis, küllaltki tuhmiks peegelpildiks selleks, et luua näivust, nagu oleksid temas maha hõõrdunud selle ühiskonna kõik vastuolud ja haavad, tema läheneva huku kõik tunnused.

Mis demokraadid nad on?

Minnes üle kaasaegsete parempoolsete sotsiaaldemokraatide sise- ja välispoliitika vaatlusele, tuleb pöörata erilist tähelepanu vastuolule nende sõnade ja tegude vahel. Täielik lahkuminek sõnade ja tegude vahel on parempoolsete sotsiaaldemokraatide käitumise põhiseaduseks. Kui sellele asjaolule tähelepanu mitte pöörata, ei saa nende poliitikast midagi aru. Tuleb teraselt jälgida nende tegutsemist. Ei tule vaadata nende suule, vaid kätele.

Sõnades on nad demokraadid. Demokratism olevat nende sisepoliitika nurgakiviks. Kuid „demokraate“ on mitmesuguseid, nagu „sotsialistegi“. Isegi hitlerlased nimetasid endid sotsialistideks — „rahvus-sotsialistideks“. Nagu teada, nimetavad Ühendriikides pooled kõigist reaktioonääridest ja imperialistidest endid ametlikult „demokraatlikuks

parteiks“, ja teine pool ameerika imperialistidest armastab samuti esineda demokraatlike dekoratsioonide taustal. Sellepärast tuleb lähemalt vaadelda ka parempoolseid sotsialiste, et kindlaks teha, mis demokraadid nad on.

Prantsusmaal, kus 1947. a. kevadel heideti valitsusest välja töörahva suurima partei — kommunistliku partei esindajad, võtsid sotsialistid blokis kodanlike parteidega valitsuse poliitikas ilmselt reaktsioonilise suuna. Seda tõendab näiteks hindade maruline tõus ja reaalpalka järsk vähenemine ühelt poolt, teiselt poolt aga hiljuti vastuvõetud hirmsad seadused ametiühingute õiguste piiramise ja streigimurdjate kaitsmise kohta, seadused, mis oma ametiühinguvaenulikkuselt ei jää millegi poolest maha ameerika kurikuulsast töölisvastasest Taft-Hartley seadusest.

Veel enam, uus Prantsuse valitsus ja eriti tema „sotsialistlik“ sise-minister Jules Moch on juba ületanud prantsuse reaktsionääride kõik endised rekordid tööliste streigiliikumise vägivaldses mahasurumises. Nagu teada, puhkes 1947. a. novembri teisel poolel Prantsusmaal laialulatuslik streigiliikumine. Sellest võttis osa üle kolme miljoni töölise. Streikijate vastu kasutati kõiki vahendeid, mida omab reaktsioon. Kogu riigiparaat oli mobiliseeritud selleks, et murda tööliste vastupanu. Nende vastu saadeti politsei- ja sõjaväeüksused, mobiliseeriti täiendavalt 80 000 tagavaraväelast. Korduvalt lasti käiku tulirelvad. Tuhanded prantsuse töölised said haavata või surma.

Kas see metsik arveteõiendamine ei anna tunnistust äärmisest reaktsioonilisusest? Valitsuse sellise reaktsioonilise suuna eest pole vastutavad üksnes monsieur Moch isiklikult ja teised „sotsialistlikud“ ministrid, vaid ka nende partei. Parempoolsed sotsialistid organiseerisid streigimurdjaid streigi nurjaajamiseks, ja sotsialistlik partei toetas täielikult valitsuse terrorit. Ja kui keegi arvab, et Inglismaa tööerakond või Belgia, Hollandi ja teiste Lääne-Euroopa maade sotsialistlikud parteid oma ajakirjanduses mõistsid meelepahaga hukka prantsuse sotsialistide sellise politseilik-pogrommilise suuna, siis ta eksib rängalt: vastupidi, nende ajakirjandus avaldas solidaarsust Prantsusmaa parempoolsete sotsialistide kuritegeliku poliitikaga.

Nende jälkide faktide valgusel võib selgesti näha, millise prantsuse tööliikumise ajaloos ennekuulmatu reetmise madaluseni on veerenud Blumi-Mochi klikk. See pole muidugi juhuslik, vaid käesoleval perioodil kodanliku demokraatia laostumisega kõige tihedamalt seoses olev nähtus.

Kodanlik demokraatia on enesest alati kujutanud kapitali ülevõimu riiklikku vormi. Seepärast pole ta ka varematel aegadel olnud demokraatiaks töörahvahulkadele, vaid on taganud kapitalistidele ja mõisnikele vabaduse töörahvahulki ekspluateerida. Kuid käesoleval ajastul,

kapitalismi üha teravneva üldise kriisi tingimustes, kohandub kodanlik demokraatia ikka enam monopolistliku kapitali uute, demokraatiavastaste ja kiskjalike nõudlustega. Seda protsessi iseloomustab eriti riigiparaadi edasine kokkukasvamine kapitalistlike monopolidega, korruptsiooni suurenemine tema kõigis lülides, parlamentarismi pankrot, militarismi tugevnemine ja fašistliku banditismi levimine.

Nende kõduneva kodanliku ühiskonna tingimustega kohanevad kiiresti kodanliku demokraatia maades ka sotsiaaldemokraatlikud parteid. Ja kuigi on õige see, mida me alguses konstateerisime, et kaasaegsete parempoolsete sotsialistide tegevus põhimõtteliselt ei erine XX sajandi esimese veerandi parempoolsete sotsiaaldemokraatlike reformistide omast, — siis ei tähenda see sugugi, et pole mingit vahet nende toorkordse ja praeguse poliitika vahel. Ei, nad on selle aja jooksul reetmise alal kaugele edasi jõudnud. Nad olid ka veerand sajandit tagasi kodanluse teenistuses, kuid kaasaegses olukorras nõuab see teenistus neilt veelgi alatumat poliitikat. Praegu nõutakse neilt mitte üksnes kodanluse kui klassi huvide kaitsmist, vaid kõigepealt monopolistliku kapitali kiskjate huvide kaitsmist. Praegu nad ei ole mitte kodanliku liberalismi, vaid agressiivse, musta reaktsiooni tööriistadeks. Reaktsiooni sisepoliitiline peaülesanne, mida praegu antakse parempoolsetele sotsialistidele täita suuremas osas kodanlikest maadest, on aga järgmine: häbenematult kasutada poliitilise pettuse, laimu, provokatsiooni ja vägivalda kõikvõimalikke vahendeid selleks, et halvata võitlusvõimelist töölisliikumist ja tõkestada tee töörahvahulkade võitlusele, mida nad peavad oma vabanemiseks kapitalistlike monopolide ikkest.

Asudes täitma seda reaktsioonilise kodanluse poolt antud ülesannet, tegid parempoolsed sotsialistid Prantsusmaal täiesti loogilise järelduse Léon Blumi manitsusest, et tuleb lõpuni olla ustavateks „kapitalismi asjadevalitsejateks“. Kui nii, otsustasid nad, siis me ei tarvitse häbeneda, et meil tuleb määrada oma käsi tööliste verega.

Inglismaal on praegune olukord veidi teissugune. Kuid kas tööerakondlik valitsus ei tee sedasama Kreekas, kus ta relvastatud jõududega aitab oma teenritejõugul piinata ja hävitada kreeka rahva tõelisi esindajaid, parimaid võitlejaid tema vabaduse eest! Inglismaal aga hoolitseb tööerakondlik valitsus kõigiti suurkapitalistide kasumite suurenemise eest tööliste eluliste huvide arvel. Ta kruvib kõrgele üles töölisi koormavad otsesed ja kaudsed maksud, aitab kaasa inflatsiooni kasvule, hindade tõusule ja tööliste reaalsalga lakkamatule vähenemisele. Ta mitte üksnes ei säilita, vaid ka laiendab tarbeesemete ja toiduainete sõja-ajal rakendatud normeerimissüsteemi. Kõik need faktid näitavad, et tööerakondlik valitsus viib praegu ellu inglise ja ameerika ahnete monopolistide peamist majanduslikku nõuet: Inglise tööliklassi elatustaseme üldist järsku alandamist.

Selline ennekuulmatu pealetung töörahva elatustasemele oleks vist juba ammu kutsunud esile inglise tööliste laialdase vastupanu streikide näol, kuid, näinud ette sellise võimaluse, tööerakondlik valitsus säilitab kehtivana sõja-aja halvima seaduse — rahvusliku arbitraaži seaduse, mis tegelikult keelab igasuguse tööliste streigi, tehes kõigi streikide legaalsuse sõltuvaks tööministri soovast. Veel enam, 1947. aasta oktoobris jõustus tööjõu sunniviisilise jaotamise seadus, mis keelab suuremal osal palgatöölistel vabalt vahetada töökohta. Tööerakondlik tööminister Isaacs ähvardas, et ta kasutab kõhkleмата sõja-aegseid volitusi tööjõu täielikuks mobiliseerimiseks. Lõpuks tööerakonna juhtkond alustas provokatsioonilist kampaaniat Briti ametiühingute lõhestamiseks, kartes, et ühtsed ametiühingud hakkavad tõhusalt kaitsma tööliste huve.

Valitsus annab fašistlikele elementidele Inglismaal laialdasi võimalusi oma liikumise organiseerimiseks ja tugevdamiseks. Prantsusmaal organiseerivad kindral de Gaulle ja tema klikk kõigi silme all terroristlike jõuke võimu haaramiseks, kuid sotsialistlik partei, võttes valitsusest osa „kolmanda jõu“ loosungi all, ei sega tegelikult millegagi de Gaulle'i ettevalmistusi oma mustade kavatsuste teostamiseks.

Muidugi on kõigi maade sotsialistidel hästi teada saksa sotsiaaldemokraatia endised kogemused, kes täpselt samasuguse poliitikaga puhastas tee hitlerlikule türanniale. Siirad sotsialistid reas maades tegid sellest kibedast kogemusest ainuõige järelduse, et on tarvis käsikäes kommunistide ja teiste demokraatia kaitsjatega avaldada otsustavat vastupanu pealetungile valmistuvatele fašismi- ja reaktsioonijõududele. Kuid parempoolsed sotsiaaldemokraadid ei sega ka tänapäeval fašiste, ja on arusaadav, miks: nemad, parempoolsed sotsiaaldemokraadid, ja fašistid on ühe ja sama peremehe teenrid. Nad on parasiitliku reaktsioonilise kodanluse kaks kätt, kodanluse, kes tahab hoida töötavat rahvast igavesti orjuses ja võitleb sellepärast raevukalt oma kaht kätt kasutades tõelise demokraatia ja sotsialismi kasvavate jõudude vastu.

Demokraatiavastase välispoliitika teostajad

Vaadeldes fakte, mis iseloomustavad kaasaegseid parempoolseid sotsiaaldemokraate välispoliitika valdkonnas, võib konstateerida: ka selles valdkonnas on nad muutunud rahvusvahelise kodanluse kõige reaktsioonilisemate ja agressiivsemate ringkondade poliitika ja plaanide teostajaiks.

See rahvusvahelise reaktsiooni poliitika avaldub viimastel aastatel mitmesugusel kujul, kuid tema tähtsamateks aspektideks võib pidada järgmisi:

a) Inglise-Ameerika vahelesegamine rahvademokraatia maade ja rea-
teiste riikide siseasjadesse;

b) rahvusliku vabadusvõitluse vägivaldne mahasurumine reas kolo-
niaal- ja sõltuvates maades;

c) Euroopa riikide reaktsoonilise kodanluse kokkuleppepoliitika maa-
ilma hegemoonia poole püüdleva ameerika imperialismiga;

d) rahvusvahelise rahu õonestamise ja uue agressiooni ettevalmis-
tamise poliitika.

Võtame esimese neist küsimustest. Faktid, mis kõnelevad Inglise-
Ameerika rohkearvulistest vahelesegamispuuetest rahvademokraatia
maade siseasjadesse, on üldiselt teada. Tööerakondliku valitsuse liik-
med võivad neid fakte seletada omamoodi, kuid olematuks teha nad neid
ei saa. Nad võivad nii või teisiti seletada, miks Inglise diplomaatia
koos Ameerika omaga püüdis vahele segada Poola, Rumeenia, Bulgaa-
ria ja Jugoslaavia siseasjadesse, avaldades survet käputäie reaktioo-
niliste rahvavaenlaste huvides, — Inglise visade vahelesegamispuüete
fakt ise jääb faktiks.

Seejuures esinesid tööerakonna liidrid alati pidulike kõnedega iga
rahvuse enesemääramisõigusest ilma ühegi vahelesegamiseta väljast-
poolt. Nii näiteks ütles Attlee Briti ametiühingute mullusel kongressil
(24. oktoobril 1946), et tööerakondlik poliitika on rajatud „meie usule
vabaduse, demokraatiasse ja rahvaste õigusesse vabalt otsustada eneste
eest, millist valitsust ja riigikorda nad soovivad“.

Selliste avalduste puhul võiksid Ida- ja Kagu-Euroopa rahvad küsida
tööerakondlikelt ministreilt: „Miks te sellisel juhul takistate — või
püüdsite takistada — meil endid sisse seada meie oma soovi kohaselt?
Te tegutsete meie suhtes täielikus vastuolus selle printsibiiga, mida te
sõnades tunnistate elementaarise demokratismi printsibiiks.“

Rahvademokraatia maade siseasjadesse vahelesegamise inglise poli-
itika demokraatiavastane ja imperialistlik iseloom tuleb eriti tugevalt
esile siis, kui pöörata tähelepanu Inglise emissaride põrandaaluse van-
deseltslasliku tegevuse häbematu teele meetoditele neis maades. Selliste
emissaride, sealhulgas ka mõnede diplomaatide tumedad teod tulid
1947. a. sügisel päevavalgele seoses poliitiliste kurjategijate kohtu-
protsessidega Poolas, Jugoslaavias, Bulgaarias ja Albaanias. Toome
siin mõned näited ajakirjanduses avaldatud kohtumaterjalidest.

WIN bandiitliku organisatsiooni ja PSL-ist (Mikolajczyki partei)
pärit provokaatorite ja spioonide Krakovi protsessil Poolas selgus, et
selle jõugu, kes kahe aasta jooksul nurga tagant tappis tuhandeid poola
demokraate, juhtimisniidid viivad Londonisse.

Dragoljub Jovanovići ja Franjo Gaži protsessil Jugoslaavias jutus-
tas viimane kohtule, et ta juba 1942. a. oli välismaal värvatud „Intel-
ligence service'i“ teenistusse ja, tulnud 1945. a. Londonist Jugoslaa-

viasse, võttis Belgradi Inglise saatkonna pressiaatašee Clyssold'i ülesandel osa Jovanoviitši kuritegudest.

Bulgaarias vandeseltslaste peamees Petkov, kes mõisteti riigipöörde ettevalmistamise pärast surma, tunnistas vanglas pärast kohtuotsuse avaldamist kirjutatud kirjas, et kogu tema tegevus kahe aasta vältel „oli suunatud nii välise kui ka sisemise reaktsiooni teenimisele ja inspireeriti neil läbirääkimistel, mis mul olid imperialistlike riikide esindajate Barnesi ja Boswelliga“.

Septembris 1947 oli Albaania kõrgemas sõjakohtus arutusel diversantide ja saboteerijate — bandiitlike organisatsioonide „Balli kombtari“ ja „Legalitet“ liikmete kohtuasi, kus selgus täiel määral, et nende tegevust juhtisid Inglise ja Ameerika ametlikud esindused Tiranas.

Tööerakondlik valitsus ega ka tööerakondlik ajakirjandus ei mõistnud ühelgi neist juhtudest hukka selliste emissaride mahhinatsioonide, teiste maade parempoolsed sotsiaaldemokraadid aga astusid oma ajakirjanduses süstemaatiliselt välja Inglise-Ameerika vahelesegamise kaitseks, püüdes insinueerimistega diskrediteerida rahvademokraatia maade valitsusi.

Mis puutub Kreekasse, siis isegi kivid kisendavad seal Inglise-Ameerika vahelesegamise vastu. Vaatamata paljude Briti ametiühingute korduvatele protestidele jätkab tööerakondlik valitsus relvastatud jõudude abil marionetliku valitseva kliki — monarhistlik-fašistliku bandi — metsiku režiimi toetamist, selle kliki, keda rõhuv enamus kreeka rahvast vihkab, nii et see välisabita ei suudaks päevagi olla võimul.

Nagu teada, on tööerakondlikud liidrid ja prantsuse parempoolsed sotsialistid silma paistnud ka rahvusliku vabadusvõitluse verise mahasurumisega reas koloniaalmaades: esimesed eriti Indoneesias, teised Indo-Hiinas.

Niipea kui vapper indoneesia rahvas teostas enese vabastamise Hollandi koloniaalikkest, saatis Inglise valitsus tema vastu oma sõjajõud ja relvastas samaaegselt Hollandi ekspeditsiooniväed edasiseks verevalamiseks Indoneesias. Kuid kas lugeja teab ka, kuidas nimetatakse seda jõledat tegu tööerakondlike liidrite keeles? Tööerakonna tuntud brošüüris „Kaardid lauale!“ on selle kohta öeldud sõnasõnalt: „Me andsime tähtsa panuse Indoneesia võitlusse vabaduse eest“. (!)

Jesuüitliku silmakirjalikkuse omamoodi rahvusvaheline rekord! Kuid see ei pane eriti imestama lugejat, kes samas brošüüris leiab ka sellise väite, et Briti imperialismi polevatki enam, kuna ta olevat tööerakondlaste käe läbi likvideeritud . . . Peaaegu kõigis Briti kolooniates see nii-öelda olematu imperialism jätkab endiselt pärismaalaste halastamatut orjastamist. Kuid Indias, kus Briti imperialism polnud enam suuteline alal hoidma koloniaalset režiimi endisel kujul, sundis tööerakondlik valitsus rahvale peale Briti dominioonide loomise ja maa tükelda-

mise nii kavala plaani, et see ei saanud jätta esile kutsumata verist taplust muhameedlaste ja hindude vahel. Selle verevalamisega on seotud Briti imperialismi edasised plaanid ja mahhinatsioonid Indias.

Ameerika imperialismi kannupoisid

Inglise tööerakondlaste ja prantsuse sotsialistide välispoliitika järgmine küsimus puudutab reaktsioonilise kokkuleppe toetamist ameerika imperialismiga.

Sellist reaktsioonilise kokkuleppe poliitikat nimetatakse Inglismaal sageli Bevini „fultonipoliitikaks“, kuna esmakordselt kuulutas seda Churchill oma kurikuulsas kõnes Fultonis Ameerikas. Pärast seda alamkojas peetud kõnes (4. juunil 1946) Bevin trumpas Churchillile nõukogudevastaste väljaastumiste rohkuse ja ameerika imperialistide kintsukaapimisega. Churchill tunnistas, et pole mingisugust vahet tema positsiooni ja Bevini poliitilise kursi vahel nendes tähtsamatel rahvusvahelise poliitika küsimustes, mis praegu Londoni City ja New Yorgi Wall Streeti pankurite ihade seisukohast on otsustavad.

Bevini-Churchilli „fultonipoliitika“ seisab selles, et pidada kurssi Inglismaa ja Ühendriikide agressiivse bloki poole, mis on suunatud Nõukogude Liidu ja rahvademokraatia maade vastu, kommunistliku ja demokraatliku liikumise vastu kõigis maades. Selle poliitika eesmärgiks on reaktsiooniliste (kreeka tüüpi) režiimide kehtestamine kõigis maades, kus see vähegi võimalik, selleks et nende režiimide abil võtta rahvastelt majanduslik sõltumatus ja riiklik suveräänsus ning rakendada nad ameerika imperialismi ikkesse.

Arusaadav, et selline rahvusvaheline poliitika on esmajoonel dikteeritud ameerika reaktsionääride poolt, nende ohjeldamatust tungist imperialistliku ekspansiooni poole, mis avaldub kogu nende praeguses poliitikas ja nimelt niinimetatud „Trumani doktriinis“ ja „Marshalli plaanis“. Kõige järgi otsustades ongi Inglismaa, Prantsusmaa ja teiste kodanlike maade juhtivad ringkonnad juba kokku leppinud ameerika reaktsionääridega nende osavõtu suhtes ameerika plaanide teostamisest.

Parempoolsed sotsiaaldemokraadid hakkasid tingimusteta seda imperialistlikku poliitikat teenima.

Tõsi küll, mõned sotsiaaldemokraadid püüdsid möödunud aastal kaitsta sellist „originaalset“ kontseptsiooni, et Marshalli plaan on hea, Trumani plaan aga mitte. Kuna aga mõlemad plaanid on välja hautud samas pesas ja ilmselt taotlevad üht ja sama eesmärki, siis igasugune vaidlus selle üle, kumb neist on parem, on lihtsalt naeruväärne, kuna ta

liialt meenutab vanade skolastikute vaidlusi selle üle, kumb kurat on parem, kas sinine või kollane.

Sotsiaaldemokraatlikud reformistid arendavad nüüd kõigis Lääne-Euroopa maades demagoogilist agitatsiooni ameerika plaanide ja ihade kasuks, püüdes tuhandete sofismidega varjata dollari-diplomaatia plaanide ablasi imperialistlikku iseloomu.

Léon Blum pöördus ajalehes „Populaire“ kõigi maade sotsiaaldemokraatide poole üleskutsega asuda laialdase liikumise etteotsa avalikus arvamuses, mis „orienteeriks ameerika initsiatiivi“. Pärast seda hakkasid sotsiaaldemokraatlike parteide ajalehed ja kõnemehed kõige vastikumal kombel lõmitama ameerika rahapungakuningate trooni ees. Praegu valmistatakse ette Lääne-Euroopa maade sotsialistlike parteide erilist konverentsi „Marshalli plaani“ heakskiitmiseks.

Saksamaa küsimuses toetavad Inglismaa tööerakondlikud ministrid ja Prantsuse parempoolsed sotsialistid samuti täielikult ameerika plaane, mis on suunatud Euroopa rahvaste huvide ja demokraatliku rahu kehtestamise vastu. Nad aitavad kaasa Saksamaa demilitariseerimisse ja demokratiseerimisse puutuvate Potsdami konverentsi otsuste rikkumisele. Nad toetavad kõigiti ameerika reaktsoonäride püüdusi luua omale tuge neistsamadest saksa monopolistidest, kes olid hitlerliku režiimi tugevaks, ja muuta Lääne-Saksamaa ameerika imperialismi mõju laiendamise baasiks Euroopas. Ja näiteks Bevin avaldas Morpethis peetud kõnes (19. juulil 1947) lootust, et Ameerika Ühendriigid ei lahku enam kunagi Euroopast . . .

Bevini lootus on kahtlemata teravas vastuolus Euroopa rahvaste tahtega. Kuid see ei takista teda sugugi kannuseid teenimast Morgani maja ja teiste ameerika miljardäride ees, kes pretendeerivad hooldusele Euroopa rahvaste üle.

Ameerika okupantide teenistusse tükkib ka saksa šovinistlike sotsiaaldemokraatide partei (Schumacheri partei). Selle partei juunikongressist kirjutas vana saksa sotsiaaldemokraatliku partei üks kõige reaktsoonilisemaid juhte Stampfer, kes hiljuti tuli tagasi Ameerikast:

„See oli Euroopa kongress, kus rahvusvahelised sotsialistid vastasid Ameerika üleskutsele Euroopa ühtsuse kohta loosungiga: „Me oleme siin!““

Täpselt nii nagu 1930. aasta alguses Stampfer ja tema mõttekaaslased lipitsesid igati saksa reaktiooni ees, püüdes end näidata sellele vajaliku tööriistana kõrvuti fašismiga, — täpselt samuti poevad ka kaasaged sotsiaaldemokraatlikud münchenlased nahast välja, et tõendada ameerika imperialistidele oma valmidust ja kõlblikkust täita neile kasulike kvislingite osa.

On see mõeldav, et parempoolsed sotsiaaldemokraadid ei saa aru, et ameerika imperialism on praegu rahvusvahelise reaktiooni kesku-

seks? Nad saavad sellest väga hästi aru ja just sellepärast nad ongi läinud tema teenistusse. Hirm sotsialismi ja rahvademokraatia kasvavate jõudude ees, viha sotsialismimaa ja kõigi maade kommunistlike tööliste vastu ajavad neid rahvusvahelise reaktsiooni kõige õelamate jõudude leeri.

Kuivõrd kaugele on parempoolsed sotsialistid juba läinud ameerika imperialismi teenimisega, on ühelt poolt näha nende püüdest kaela määrada oma maadele Ameerika „abi“ iket, vastu võttes Wall Streeti liigkasuvõtjate ükskõik missugused tingimused, ja teiselt poolt — sellest agarusest, millega sotsiaaldemokraatia silmapaistvamad liidrid kutsuvad oma maid üles loobuma riiklikust suveräänsusest.

Neil aegadel, kui kodanlik demokraatia kujutas endast veel progressiivset liikumist, ei tundnud ta kõrgemat ideed kui rahvuste riiklik suveräänsus. Praegu aga Belgia sotsialistide liider Spaak pingutab jõudu tõestamiseks, et riiklik suveräänsus on muutunud „moest läinud ideeks“, mis tuleks nagu vana särk minema visata ja asendada ameerika sunni-režiimiga.

Prantsusmaal, kuhu ameerika emissarid on juba sisse tunginud julgunud peremeestena, kes määravad kindlaks valitsuse koosseisu ja panevad käpa peale maa rahvuslikele varadele, nimetab ameerika imperialismi parim advokaat Léon Blum igasugust maa majandusliku sõltumatu eest seismist halvustavalt „natsionalismiks“. „Sotsialismi“ nimel toetab ta ameerika monopolide poolt nõutavat Prantsusmaa ja teiste Euroopa maade tollipiiride kaotamist. Ta väidab koguni, et see viivat välja „rahvusvahelise sotsialistliku korra“ teostamiseni — ei vähem ega rohkem. Eelkõige nõuab ta Prantsusmaa riikliku suveräänsuse likvideerimist välisvõimu kasuks, mida ta mõnevõrra tumedalt nimetab „ülemaailmseks valitsuseks“ või „üliriigiks“. Pole raske taibata, et see nimetus on vaid ameerika imperialismi maailmavõimu häbelik pseudo-nüüm.

Selline on Léon Blum — kaasaegsete parempoolsete sotsialistide ideeline juht, kes on saanud rahvusliku reetmise tõeliseks trubaduuriks!

Selle rahvuslikust suveräänsusest loobumise jutlustamise poliitiline tähendus seisab eelkõige selles, et Blum, Spaak ja nendetaolised ergutavad Ameerikat ikka jultunumaks šantaažiks ja väljapressimiseks Euroopas. Iga sorti bullittid võivad öelda ükskõik millisele ameerika spekulandile, kellele on tekkinud Euroopa maades kogutud rikkusi nähes isu: „Milleks meil veel häbeneneda, kui isegi sotsialistid teevad meile ettepaneku, et me võtaksime kogu kontrolli oma kätte!“

Nõukogude Liidu ja rahvademokraatia maade vastu arendavad parempoolsed sotsialistid ja nende ajalehed praegu pidevat vale- ja laimukampaaniat. See kuulub ilmselt ameerika imperialismi agentuurina nende funktsiooni.

Sealjuures nad mõistagi ei saa läbi oma vaenulikkuse maskeerimiseta Nõukogude riigi vastu — tema autoriteet on selleks liiga suur. Nii näiteks tööerakondlikud liidrid kujutavad sageli Inglise praegust valitsust „ausa vahendaja“ osas kapitalistliku Ameerika ja Nõukogude Liidu vahel. Kuid brošüüris „Kaardid lauale!“ heitsid nad hetkeks maski kõrvale, öeldes otseselt, et Ameerikast sõltumatu Inglismaa välispoliitika on tööerakondlikule valitsusele „ebasoovitav“, ja rõhutades oma kavatsust osa võtta Ameerika mahhinatsioonidest Nõukogude Liidu vastu:

„Arvamusel, nagu ei peaks me osa võtma tulidest Venemaa ja Ameerika Ühendriikide vahel, pole mõtet . . .“

Tööerakondliku valitsuse praktika kinnitab seda täiel määral. Tema välispoliitika liigub täielikult ameerika ekspansionistide sõiduvees, risti vastu Nõukogude Liidu ja kõigi vabadustarmastavate rahvaste huvi-dele.

Prantsusmaal aga, nagu teada, võtsid ministrid-sotsialistid viimasel ajal ette koguni Nõukogude-vastase iseloomuga politseilikke operatsioone.

Esimene operatsioon neist oli otseselt suunatud Pariisi tööliste vastu, kes 28. oktoobril 1947 korraldasid protestimeeleavalduse fašistide püüde vastu organiseerida Nõukogude-vastast miitingut Pariisi kesklinnas. Valitsus sotsialist Ramadier'ga eesotsas mobiliseeris tuhanded politseinikud tööliste-meeleavaldajate vastu, fašistlike provokaatorite kaitseks. Üle 300 meeleavaldaja sai haavata.

Teine Ramadier' valitsuse poolt läbiviidud politseiline operatsioon oli juba välispoliitilise provokatsiooni iseloomuga. 14. novembril teostasid tankidest toetatud suured politseijõud mitte millegagi õigustatud rünnaku Beauregard'i laagri-le, mis oli loodud vastavalt Prantsuse-Nõukogude repatrieerimiskokkuleppele saksa vangist vabastatud Nõukogude armee sõjaväelastele ja teistele sõja ajal saksa vangipõlve küüditatud Nõukogude kodanikele.

Lõpuks, novembri lõpus, juba Schumani valitsuse ajal organiseeriti „sotsialistliku“ siseministri juhtimisel järgmine operatsioon: Prantsuse kaitsepolitsei agendid areteerisid seadusevastaselt mitmes kohas Prantsusmaal rea Nõukogude kodanikke, kes hitlerliku okupatsiooni ajal võtsid osa prantsuse vastupanuliikumisest; osa neist sai kuu aega enne areteerimist Prantsusmaa sõjaordeneid. Mõnitanud areteerituid, saatsid kaitsepolitseinikud nad salamahti Prantsusmaalt välja.

Kahe viimase juhtumi puhul, nagu teada, andis Nõukogude Liit oma nootidega 8. ja 9. detsembril 1947 Prantsuse valitsusele kindla ja väär-rika vastulöögi. Vaevalt tekib kahtlust selles, et Prantsuse võimude meelepahatekitavad Nõukogude-vastased provokatsioonid olid organiseeritud ameerika reaktsoonäär-ide meeleheaks, et komplitseerida Prantsuse-Nõukogude suhteid.

Viimane parempoolsete sotsialistide välispoliitika tähtsamaid küsimusi puudutab nende kaasabi rahvusvahelise rahu õonestamisel ja uue agressiooni ettevalmistamisel. See küsimus on endastmõistetavalt väga tiheidalt seotud eelmisega.

Parempoolsed sotsialistid muidugi kinnitavad, et nad võitlevad „rahu eest“ — teisiti ei saa esineda rahvamasside ees.

Kuid siin seisab neil ees keerukas ülesanne — kuidagiviisi seletada, miks nemad, kes nimetavad endid rahu eest võitlejaks, ei pea mingisugust võitlust rahvusvahelist rahu ähvardavate ameerika imperialistide vastu, miks nad ei võitle rahu kaitsmise eest tuntud ameerika ja teiste uue maailmasõja õhutajate vastu.

Selleks et seda ebameeldivat küsimust kinni mätsida, tuleb neil kasutusele võtta kavalaid sofisme. Léon Blum leiutas kõige kavalama sofismi. Artiklis, mis oli kirjutatud „Trumani doktriini“ kaitseks Pariisi saabunud Wallace'i kriitika ümberlökkamiseks, Blum ütles, et ameerika imperialistid, „kui nad üldse on olemas“, ei saa olla sõjaimperialistid, vaid on „rahuimperialistid“!

„Rahuimperialistide“ mõiste pole kooskõlastatav terve loogika seadustega. See on midagi „inimesearmastuse bandiitide“ kalambuuri taolist. Kuid Léon Blum nähtavasti on valmis ameerika imperialistide kaitsmise huvides jalge alla tallama kõiki loogikaseadusi.

Kõigile on selge, et nende ameerika „rahuimperialistide“ püüdlused ja ihad on suunatud rahvusvahelise koostöö ja üldise rahu aluste õonestamisele. Kuid Inglismaa tööerakondliku valitsuse ja Prantsusmaa kodanlik-sotsialistliku koalitsiooni toetuseta ameerika imperialistlikel plaanidel poleks juba alguseski olnud vähimatki väljavaadet edule.

Ameerika „rahuimperialistid“ armastavad ähvardada teisi maid aatomipommidega, mis on eriti barbaarseks kallaletungi- ja agressiooni-relvaks. Aatomipommi keelamise küsimuse arutamisel Ühinenud Rahvaste organisatsiooni organeis oli sotsialistidel — Inglismaa ja Prantsusmaa delegaatidel — suurepärase võimalus võidelda rahu eest. Kuid kas nad toetasid ettepanekut selle suurlinnade elanikkonna metsiku ja mõttetu hävitamise relva viivitamatuks keelamiseks? Ei, nad võitlesid ja võitlevad ka praegu selle eest, et Wall Streeti peremeeste meeleheaks pikaks ajaks edasi lükata aatomirelva tootmise ja kasutamise keeldu.

Oma artiklites ajalehes „Populaire“ kutsus Léon Blum tungivalt kõiki „väikesi ja keskmisi maid“ koonduma Ameerika Ühendriikide ümber ja toetama Ühendriikide ettepanekuid aatomienergia küsimuses. See Ameerika aatomlaste innukas advokaat väidab, et ta peab kinni „doktriinist, mis sobitab Marxi ideid Jaurès'i ideedega“. See pole mitte üksnes Marxi suure nime, vaid ka Jaurès'i nime ilmne profaneerimine.

Jaurès oli vaieldamatult oportunist, kuid ta võitles sõja vastu, võitles nagu patsifist, mitte nagu revolutsionäär, kuid ta võitles siiralt. Sellepärast paiskas reaktsiooniline kodanlus sõja eel tema peale meeletu laimulaine ja tappis ta. Ta oli oma aja reformist. Kuid milline tohutu vahemaa on temast sellise alatu jesuiidini nagu Léon Blum!

Parempoolsetele sotsiaaldemokraatidele on väga hästi teada otsese sõjalise koostöö fakt Inglismaa ja Ameerika Ühendriikide vahel. Nad teavad, et ikka veel säilitatakse Inglise-Ameerika ühendatud sõjastaapi, nad tunnevad ka 1947. aasta alguses sõlmitud koostöö kokkulepet Inglise ja Ameerika lennuväe vahel, teavad ka, et Inglismaa paljudel juhtudel võtab osa ameeriklaste palavikulisest tegevusest sõjaliste baaside loomisel ja tervete riikide muutmisel uue sõja ettevalmistamise tugialadeks. Kas need faktid ei tõenda, et tööerakondlikud liidrid teevad Ameerika sõjaavantüüride ettevalmistamise ja teiste maade uue agressiooni võimalusega hirmutamise poliitika kaasosaliseks Inglismaa?

Tundub, et Inglismaa enese julgeolekuhuvid nõuavad kõigi tema jõupingutuste kontsentreerimist selleks, et vältida uue maailmasõja puhkemist. Kuid selgub, et tööerakondlikud ministrid ühinevad üsna meelsasti lühinägelike ameerika strateegide avantüristlike plaanidega. Inglise tööerakondlased arendavad avalikult ässitus- ja laimukampaaniat Nõukogude Liidu vastu. Mitte asjata ei kiitnud ameerika imperialistide ajakirjandus vaimustatult heaks Attlee ja Morrisoni sõnavõtte 1948. a. jaanuari algul, kus vihkamine Nõukogude Liidu vastu oli ühendatud lömitamisega Ühendriikide ees.

Parempoolsed sotsiaaldemokraadid ei võitle uue sõja õhutajate vastu, vaid, vastupidi, levitavad süstemaatiliselt oma ajakirjanduse kaudu laimavaid väljamõeldisi, mis peavad olema ässituseks ja agressiooniks meie Nõukogudemaa ja rahvademokraatia maade vastu.

Aegajalt peavad ministrid-sotsialistid kohaseks esineda „ameerika tüüpi“ sõjakate ähvardustega. Nii näiteks Bevin, esinedes 1947. a. augustis kõnega lõunasöögil „Ameerika Ühingus“, kutsus Ameerika Ühendriike üles agressiivseks aktiivsuseks. Ta ütles:

„Ma palun suurt Ameerika kontinenti jätkata oma suurt missiooni. Niikaua kui mina olen välisminister, töötan ma koos teiega . . .“

„ . . . Ma ütlen Ameerika Ühendriikidele: nüüd on saabunud reguleerimise moment, ärge laske seda mööda!“

Nagu teada, mõisteti selline sõjapropaganda hukka Nõukogude delegatsiooni initsiatiivil Ühinenud Rahvaste organisatsiooni Peaassamblee viimasel istungjärgul vastuvõetud otsuses. Selle propaganda tšempionidel ilmselt vedas, et samal istungjärgul ei võetud vastu Nõukogude ettepanekut sõjaõhutajate kriminaalvastutusele võtmise kohta.

*

Seega ei jäta kaasaegsete parempoolsete sotsiaaldemokraatide teod ja tegevus kahtlust, et nad on demokraatiavastase imperialistliku leeri agentuuriks, imperialistliku sõja õhutajate käsilasteks. Sellega on nende reeturlikkus saavutanud kulminatsioonipunkti.

Kuid need härrased ülehindavad ilmselt oma peremehe — reaktioonilise suurkodanluse — jõudu, keda nad ihust ja hingest ümmardavad, ja eriti ülehindavad nad Ameerika imperialismi jõudu. Kaasaegse monopolistliku kapitalismi paised ja vastuolud on talle endale muutunud juba saatustlikuks. Imperialistide, uue agressiooni himustajate avantürism võib vaid kiirendada oma aja ära elanud monopolistliku kapitalismi hoone kokkuvarisemist. Kui parempoolsed sotsiaaldemokraadid ei näe, et kaasaegne kapitalism on surmale määratud, siis ainult sellepärast, et nemad, olles sidunud oma saatuse temaga, ei taha ega julge vaadata avasilmi tulevikku.

Parempoolsete sotsiaaldemokraatide agarus kiskjaliku imperialismi teenimisel kiirendab nende paljastamist töörahva laiade masside ees. Eesrindlike tööliste, kommunistide abiga tunnetavad need massid ikka selgemini parempoolsete sotsiaaldemokraatide musta reetmist ja pööravad neile selja.

Kuid kommunistlikud parteid, kes on omandanud Marxi-Lenini-Stalini suure õpetuse, on täis kindlat usku tööliklassi ja kõigi maade töörahva jõududesse, sotsialismi ja tõelise demokraatia vastupandamatult kasvavatesse jõududesse. Nad teavad, et imperialismivastase demokraatliku leeri jõud ületavad kaugelt imperialistliku reaktsiooni leeri kõiki jõude.

Seltsimees Molotov oma kõnes Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäeva puhul ütles täie õigusega:

„Demokraatlike jõudude koondumine ja julge võitlus imperialismi ning tema sõjaliste avantüüride uute plaanide vastu ühendab rahvad võimsaks armeeks, millele võrdset ei saa olla imperialismil, kes eitab rahvaste demokraatlikke õigusi, tallab jalge alla rahvaste suveräänsust, rajab oma plaanid ähvardustele ja avantüüridele. Rahutus ja ärevus imperialistide ridades suureneb, sest kõik näevad, et pind imperialismi jalge all kõigub, demokraatia ja sotsialismi jõud aga kasvavad ja tugevnevad iga päevaga.“

Võitluses selle protsessi kiirendamise eest on üheks tähtsamaks ülesandeks rahvusvahelise reaktsiooni sotsiaaldemokraatlike agentide alate mahhinatsioonide väsimatu paljastamine. Täielikult paljastatuina nad kaotavad oma mõju massidele.

LOENGU KAVA

Parempoolsete sotsiaaldemokraatide põhifunktsioon	3
Mis sotsialistid nad on?	7
Mis demokraadid nad on?	11
Demokraatiavastase välispoliitika teostajad	14
Ameerika imperialismi kannupoisid	17
Uue sõja õhutajate käsilased	21

Toimetaja O. S a m m a

Tehniline toimetaja I. P a a s

O. Куусинен. Современные правые социал-демократы
На эстонском языке

Ladumisele antud 22. X 1948. Trükkimisele antud 17. XI 1948. Paber 61 × 86 cm ³/₁₆.
Trükiarv 4000. Trükitähti trükipoognas 48 160. Trükipoognaid 1,5. Arvutuspoognaid 1,62.
MB-09107. Tellimise nr. 1864.

Graafikatööstus „Oktoober“, Tallinn, Tartu mnt. 49.

Rbl. 1.—

A 4

17346

14306

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00482970 3